

מסורת הש"ס

(א) רש"ל מ"ו, (ב) ב"ב
קעה; (ג) [בכרות טו, וש"נ],
(ד) [לקמן נא. עירובין מו:
פסחים כו. ב"ב קכד:],
(ה) [יבמות קו. ב"ב קלח:
קסד. סנהדרין ל. (ו) גי'
רש"ל אחר ליה רבא,
(ז) ס"א"ה דמי, (ח) [ל"ל אחר
ד"ה גכ"ה, (ט) [בגיטין פו.],
(י) [שם ככ.],

גליון הש"ס

גמ' אבל אמנלתא לא.
עין ז"ב דף קס ע"א
מוס' ד"ה מקושר עדיו
מאחוריו: שם במה
מעליא. כעין זה שבוטת
דף מז ע"ב: שם לא
תצייתנהו. לקמן דף ס
ע"א ודף עו ע"ב חולין דף
מד ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושדי ליה צבי דינא
והזו ליה ומחזקי ליה צי
דינא ולא צריד כצ"ל:

מוסף רש"י

הוציא עליו. מזה, כתב
ידו. ש לזה, שהוא חייב
לדו, ממון, ואין כסף עדות
לאחר, גובה ממנסיס
בני חרין. לזה גובה
ממנעבדים אלל מזה
המנו שטער שט
עדים, דכיון דליכא מרדו,
שט ועדים, מפקא ליה
נקלה ולקוחות הוא
לדפקדו אנפשישו שלל
חקרי דבר ויחשו שני מרי
למזכר לגנוב מזה (ורש"ם)
כרבי (ענה). הלכה כרבי
מבבירי. במקום יחד,
מבבירי. במקום רבס
(פסחים כז.).

תוספות רי"ד

כשתמצא לומר לרבי
 "לכך על כתי"י עשר
 זכרון צריך שיעצור
 ויפנה אחר ולרבי תכנים
 על מנה שבשטר הן
 מעידין והרן הם שנים
 ופי' המורה שהם וקצין
 רבין אמנו ראונו המלה
 וחמנו ואנו יל' שב
 שזכרון אותה ומעידין
 עליה בין אנו וקצין
 רבין שבין אותה וקצין
 שמכירין תחתמן ומעידין
 עליה. מליני רבין
 רבין רבא צ"פ שזכורים
 ההלואה ומעידין עליה
 "על כתי"י מעידין
 אשם על קצין החתימה
 הוה לה מלוה ע"פ ולא
 שום משכבש א"ל מלך
 ארץ למיטען פרעתי אלך
 וקוקסו אנו לעדות לומר
 מכירים אנו תחתמלי
 ולשושי שטרם מעמלי
 למיטען מן הקלות
 אשם לשעון פרעתי ורבין
 סביר אל מביא א"ל וזכור
 ההלואה ומעידין עליה אלא
 צ"פ שאל וזכור אותה
 א"ל מכירין תחתמן
 על מנה שבשטר מעידין
 ששתחלה שחמנו ופרעתי
 כל אחד על המנה גז' וזכור
 שבאשם לקים תחתמן כל
 עדות אשם באה אלע
 על המנה נמצא שכל עדות

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

כא.

עין משפט
גר מצוה

מג א ב מ"י פ"ו מהל'
 עדות הלהב ג סנה
 עשין קט טוש"ע ח"מ
 סימן מח סעיף י' יא'
מד ג ד מ"י שם ה' ה'
 טוש"ע שם סעיף יג'
מה ה ה' טוש"ע שם סי' סט
 סעיף 3:
מו ז ז' מ"י פ"א מהל'
 מלוו וזה הלהב ג
 (ופכ"ו הלהב 3) סנה עשין
 זד טור שם סימן לט
 וטוש"ע שם סימן קכ'
 סעיף 4:
מז ז ז' מ"י פ"ד מהלכות
 עדות הלהב ג סנה
 עשין קט טוש"ע ח"מ
 סימן ל סעיף י' וסימן מז
 סעיף יד

מוספות רי"ד (המשך)

[illegible]

על כתב ידו הן מעידין. נראה לרצני אפילו אומרים צפירוש
דמעידין על מנה שצטטר חשיב כאלו מעידין על כתב ידו וכן
ללרצני אפי' אומרי' צהדיא דעל כתב ידו הן מעידין מדלממרי' בסמוך ואי
ליכא תרי אלא חד היכי נעצד משמע דלא יועיל לרצני אם יעידו צהדיא
על כתב ידו: **ורובא** אהפא.

והיה ארישא דמגתא דלדמר צגט פשוט (ב"ב דף קק: וס) דליכא למיחש למדי והא דתניא צפ"ק דקדושין (דף ט. וס) כתב על הנייר או על החרס בתך מקודשת לי כו' וכן גבי שדה (סו. כז.) כתב על הנייר או על החרס כו' הרי זו מכורה כדאמרינן כד"ל דלמר (ט. עדי מסירה כרתי דלר"מ כיון דעדי חתימה כרתי לא מהני על דבר שיכול לזייף כדלמר בפרק צ' דגיטין (דף כא: וס) איין סותצין לא על הנייר כו' ותכמים מכשירין ומפרש בגמרא "מאן חכמים ר"א ורע"ג דלמר הסם לא הכשיר ר"א אלף בגיטין אבל בשאר שטרות לא ה"פ אלף בגיטין ודכוותיהו דהיינו שטרות שאין עומדין לרביא כגון אותו שאינו עשוי אלף לקנות בו אשה ושדה כעין גיטין שעשויין לפי שעה לגרש בו אע"פ שיכול השטר לא קיין להועיל לרביא גם הגט יכול להועיל כדלמר בהכותב (לקמן דף פט. וס) וצפ"ק דצ"מ (דף יח.

(וּס) וְכִי־תִקְרָעֶיהָ צִינָהּ לֹא־יִסְגְּרוּ
 בֵּיהָ אֲלֵף שְׁעִיקָרָן לֹא לִכְךָ נַעֲשֶׂה וְלֹא
 מִמַּעַט אֲלֵף שְׁטָרוֹת שְׁעִיקָרָן לִרְחִיבָהּ
 וְעִשְׂוִין לַעֲמֹד יָמִים רַבִּים כְּדִמְיִיתִי
 הֵסֵם קָרָא וַתִּתֵּן צִבְלִי חֶרֶס וְגו':
הוֹצִיא עֲלֵיו בַּתִּבְּרֵי יְדוֹ שְׁהוּא חֵיִיב
 15 גּוֹבֵה מִנְכֵּהם בְּנֵי
 חוֹרִין. פֶּסֶק רַב אֲלַפִּס דְּרוּקָא כְּשֶׁאֹמֵר
 לֹא הִיוּ דְּבָרִים מַעֲוֵלִים אֲבָל נֶאֱמַן הוּא
 לֹמֵר פֶּרַעְתִּי וְלֹא מִנִּי אִלֵּל שְׁטָרְךָ בִּידִי
 מֵאִי צִי אֲלֵף בְּשֶׁטֶר שֵׁט צו עֵדִים
 דְּגֻזָּה צו מִנְכָּסִים מִשְׁעֻבָּדִים וְאִין
 גִּרְלָה לְרִצְיָנוּ יִחָקֵק כִּי מִנִּין לוֹ זֶה
 הַחִילּוּק כִּי סָבַר דְּצִבְלֵי שְׁטָר אִינוּ רִגִּיל
 לְפָרַעַד עַד שִׁחְזִיר לוֹ שְׁטָרוֹ:
עַד דְּרִינִין מִצְטָרְפִין. מִשְׁמַע לַפְּסִילוֹ
 בְּשֶׁטֶר מִקְוִיִּים חִישִׁינן שְׁמַל
 זִינָן לַחֲתִימַת הַדִּיעִינָן וְכֵן מִשְׁמַע
 צִירוּשְׁלֵמִי דְּגִיעִינָן וּצְפָרָן בֶּן סוֹרֵר וְהָא
 דַּתִּינָא בְּתוּסַפְתָּא דְּשַׁבְּעִית פְּרוּצוֹל
 הַמְקוּשָׁר ר' יְהוּדָה אֹמֵר עֵדִים חוֹתָמִין
 מִצְחֹן וְהַדִּיעִינִים מִצְנָטִים אִמְרוּ לוֹ אִין
 מַעֲשֶׂה צִית דִּין לִרְיָן קִיוֹס הִינֵן דְּרוּקָא
 צְפָרְחוֹל מִשּׁוּם דְּלֹאֲמָן אִלֵּם לֹמֵר
 פְּרוּצוֹל הֵיךְ לוֹ וְאִבְדָּה וְאִפִּי לַמִּזְלָה
 נֶאֱמַן מוֹדֵה הוּא דִּלְלָא צִי קִיוֹס:

ומאי דקא מסהיד
ד סהדא אלא כי אתא רמי בר יחזקאל אמר
י כללי דכ"ל יהודה אחי משמיה דשמואל
איסקע

נודע כי אין פלוני החתום למטה לוימי מנה מפלוני: **מנכסים בני**
הדיינים. כי היכי דהלכה כרבי מחבירו הי"א אפילו מחביריו: **דעיק**
דמחבירי דדיינים זו: **מדאחא רב ענן כו'**. אלמא כרבי ס"ל שצריך לומר
 בתקנתם: **והש שמואל**. שאם לא כחז בו אלא פלוני העיד על כח
 אחרים כ"ד טועה לומר שהלכה כרבי ואחרים שאין זה קיום: **איכא דס"ל**
 דאין מחמתו הדיינים על הנפק שלו ולאחר שכן כשהוציא המלוה לגבות
 וכו' ואחד מן הדיינים העיד על כח ידו מאשרפלין להכשירו: **מאי דקא**
דמיא דפניני ונחסי: רב יודא אומר דרמי בר יוחנן לא הוה יודא ונחסי וכו'.

אי קלע

על כתב ידן הן באין להעיד כשמקיימין השטר צ"ד לפיכך נרין
שנים על כל כתב וכח: לזכרי חמנים על מנה שצטער הם מעידים.

אנחנו ראינו המלוה וחתמנו הלכך בתרי סגי ולא צריך חד מינייהו
למסרהודי אדחצריה: מהו דסימא לרבי ספוקי מספקא ליה אי על

כתב ידן. אלו מוקקין שיעידו: **אל על**
מנה ששטר. ומשום שמה על כתב
 ידן הן מעידין מזכיר מרי לכל כתב
 וכתב ומיפשט מיהא לא פשיטא ליה:
ונפקא מינה. צין ספק לודאי לשנים
 החתומים על השטר ומת אחד מהן
 הצריך שנים מן השוק להעיד עליו ואין
 זה כשר להעיד על כתב ידו ועל של
 מחבירו ולצדק אחד עמו שיעיד על
 שתייהן לדלמה על מנה ששטר הן
 מעידין וכי אומר זה כתב ידי נפיק
 פלגא דממונא אפומיה וזה שמעיד
 עמו על חתימתו ולא מעלה אלא מוריד
 דליתו צריך לו וכי הדר מצטרף עם
 ההמת ההוא מן השוק להעיד על חתימת
 ההמת הדר נפיק ריבעא דממונא
 האפומיה אשתכח דכולא ממונא נכי
 ריבעא נפיק אפומיה ואין ע"פ שנים
 עדים צעין חצי דבר על פיו של זה וחצי
 דבר על פיו של זה. הלכך ניבעי מרי
 דכיון דפשיטא הוה חילי הכא לחומרא
 והכא לחומרא היכא דשניהם קיימים
 אולאלין לחומרא ואמרינן על כתב ידן
 הן מעידין וצעין תרין על כל כתב
 וכתב והיכא דמית חד מנייהו צעין
 תרין מן השוק שיעיד האחד על כתב
 ידן והמת ואחד מהן יעיד על כתב יד
 ההמת והכי דאי הוה פשיטא לן דעל
 כתב ידן מעידין הוי סגי בחד מן השוק
 שיעיד על שתי החתימות והכי יעיד גם
 הוא על שתייהם ולא נפיק כולא ממונא
 נכי ריבעא אפומא דהוה דליתו נמי
 הצריך לאותו מן השוק שיעיד על
 חתימתו אבל השתא דמספקא לן
 דלמה על מנה ששטר הן מעידין ועל
 כתב ידו הוא נאמן ואין צריך לצדק
 ועוד אלו צריכים לו שיעיד על חותם
 ההמת נפקי תלתא ריבעי אפומיה אי
 ליתא תרין מן השוק שלא יאז זה צריך
 להעיד על ההמת קמ"ל דפשיטא ליה
 וסגי בחד מן השוק ושניהם יעידו על
 שתייהן: **צין קולא.** כי הכא דליתו
 לצדק צעין שנים מן השוק שיעידו על
 שכל מה לה לצדק יעיד על חתימתו: **וכי**
ריבעא. חקר ריבעא: **צריך שנים.**
 לצדק חכמים: **ואי ליתא שנים.** שיעירו
 כתב המת: **אלא חד.** זה הוי נמי
 ממכרה מאי ניבעי: **לכתוב.** זה שנשאר
 בחיים: **חתימת ידו אחספא ונשדיה**
צבי דינא. ויטלוהו הדמיינס והיפיהו
 אלא חתימתו ששטר: **ומחקו.** היכי
 דשטרטא מהך דאחספא דלא צריך
 לאסחודי אחתימת ידיה: **וכתב עליה**

מאי דבעי: למעלה מן החתימה יכתוב שזה החתום לזה ממנו מנה חורין. וממשעבדי לא דלית ליה קלא לדבר שאינו עשוי צעדים: **חמ** **מזי דינא דמר שמואל:** שקיימורו צדיק דינו וכך נמאל כתוב בהפך זה כתב יד זה כתב ידו של חזירי: **שערא דימאי הוה:** שהנזכר לע ידו ופלוני על כתב ידו שמה כשיואלו היתומים שטר זה צ"ל לגבות יה ידועלמא הלה ממחזיריו ובהא אפי' ממחזיריו: **עדי ורין:** שטר שכמוב זה עברעבר בלום לומר מוזויף הוא ובהא אחד מעדי השטר והעדי על כתב **מספיד סהדא נו':** עדי השטר מעדינו על מנה שבשטר כרבונו והדיינינו

המנה (ה) ואע"פ שעכשיו אינן זוכרין אותו שכיון שבאים לקיים התמימה שנעשית על זו הרא: אר"י אמר שמואל הלי' כחכמים פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים מ"ד